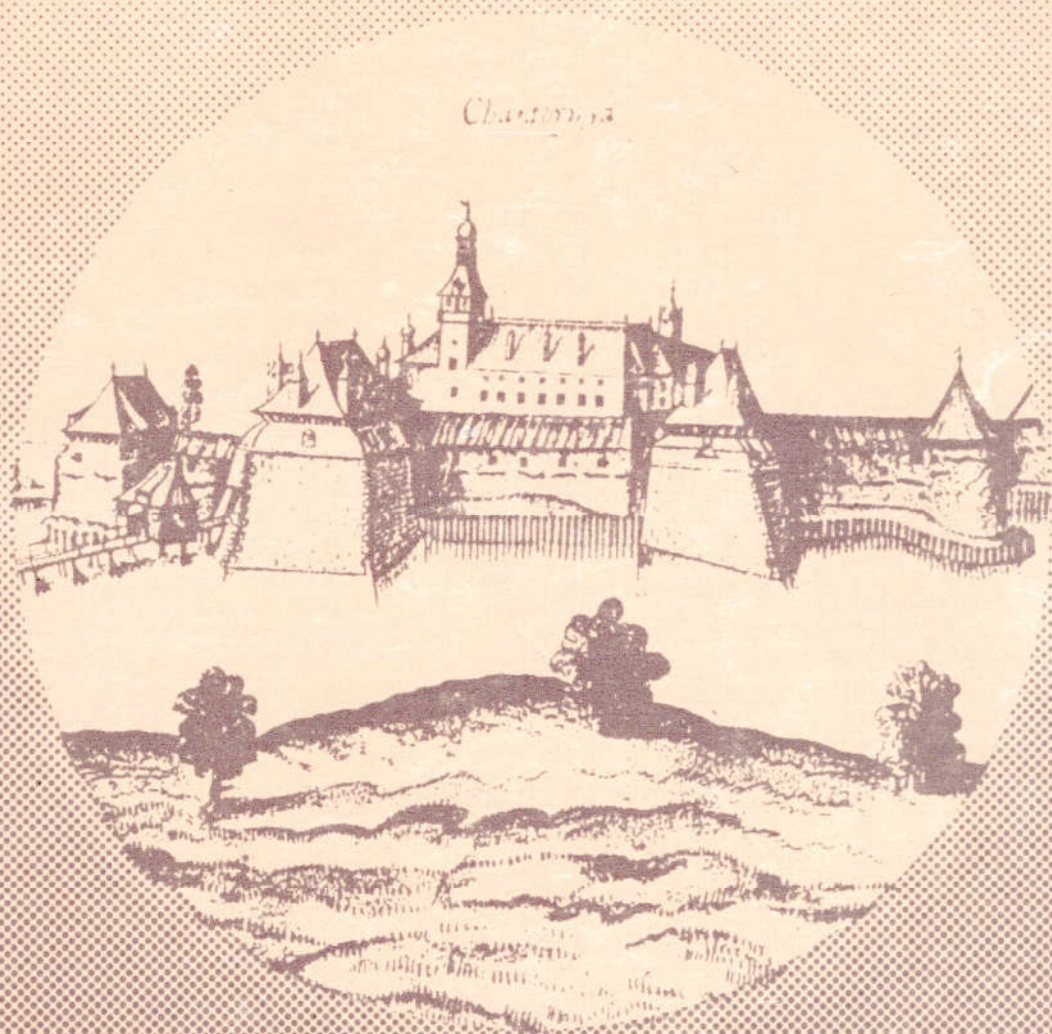

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

16

MUZEJSKI VJESNIK 16

ARHEOLOGIJA

te godišnjice osnutka, I. dio, Zagreb 1944.

2. IVEKOVIĆ, Dragica: Rezultati sondažnih arheoloških istraživanja na području Moslavine, Zbornik Moslavine II, Kutina 1968.
3. KLAIĆ, Vjekoslav: Povijest Hrvata od najstarijih vremena do svršetka XIX stoljeća, knjiga V, Zagreb 1980.
4. PAVIČIĆ, Stjepan: Moslavina i okolina, Zbornik Moslavine I, Kutina 1968.

5. RAČKI, Franjo: Popis župa zagrebačke biskupije 1334 i 1501. godine, Starine V, Zagreb 1872.
6. STAHULJAK, Tihomil - KLOBUČAR, Olga: pećnjaci starih gradova Samobor i Susjedgrad, Tkalčićev zbornik II, Zagreb 1958.
7. Registar arheoloških nalaza i nalazišta Sjeverozapadne Hrvatske, Varaždin 1990.
8. Terenski dnevnik iskopavanja 1975., Damjana Lapajne-a, dnevnik je u Muzeju Moslavine.

Tatjana LOLIĆ, Amelio VEKIĆ, Slobodan OLIĆ, Zagreb

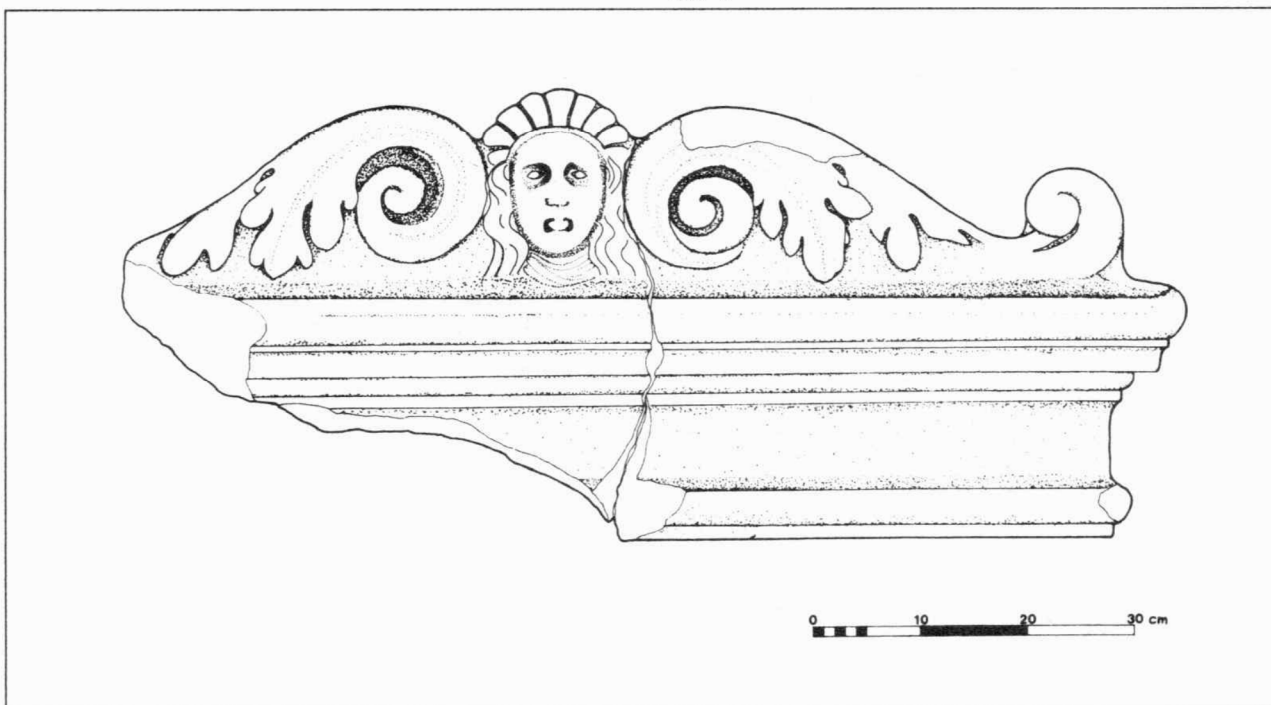
IZVJEŠTAJ O ARHEOLOŠKIM ISKOPAVANJIMA U ČAKOVCU PROVEDENIM 1992. GOD. NA LOKALITETU STARI GRAD

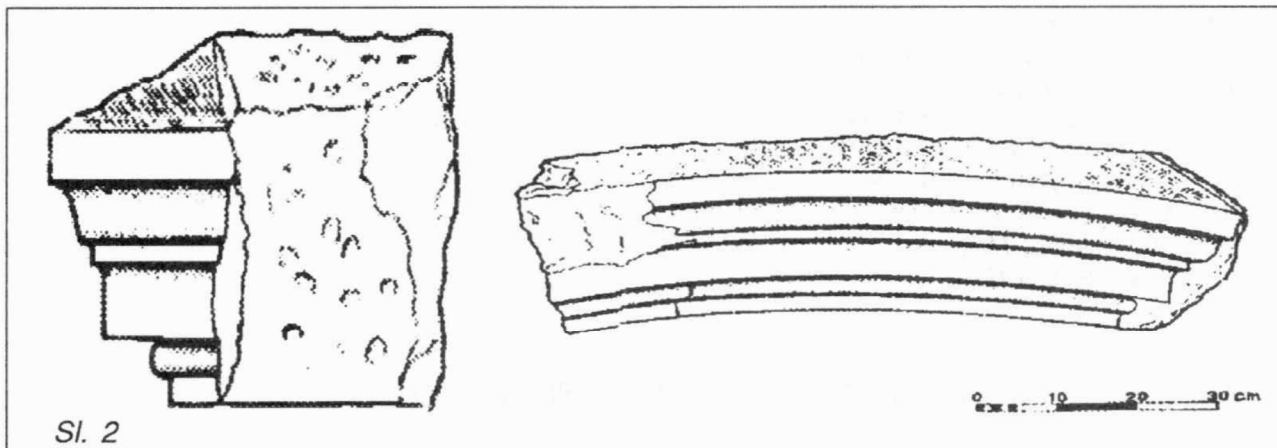
Ova su istraživanja dio projekta zaštite i revitalizacije Starog grada u Čakovcu kojeg provode Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture u Zagrebu i Muzej Međimurja Čakovec. Radove vodi stručna ekipa Regionalnog zavoda za zaštitu spomenika kulture u Zagrebu, arheolozi Tatjana Lolić, Amelio Vekić i Slobodan Olić, pod vodstvom kustosa - arheologa Josipa Vidovića (Muzej Međimurja Čakovec), a pod stručnim nadzorom profesorice Marije Šmalcelj (Filozofski fakultet u Zagrebu - Zavod za arheologiju).

Iako su dosad u nekoliko navrata provedena manja sondažna arheološka istraživanja,

te su na nekoliko mjesta načinjene građevinske sonde radi ispitivanja statike objekta, dosadašnji rezultati nisu bili dostatni za dobivanje cjelovite slike ovog lokaliteta. Zbog toga je odlučeno da se provedu veća sustavna istraživanja i to za početak u ulaznom bastionu Starog grada. Sam ulazni bastion sastoji se od kolnice i tri manje prostorije. Dosadašnji dio istraživanja koji je trajao od 19. 10. 1992. do 19. 12. 1992. obuhvatio je kolnicu i jugozapadnu prostoriju. Istraživanja su privremeno prekinuta, a nastavak radova predviđen je za početak 1993. g.

Sl. 1

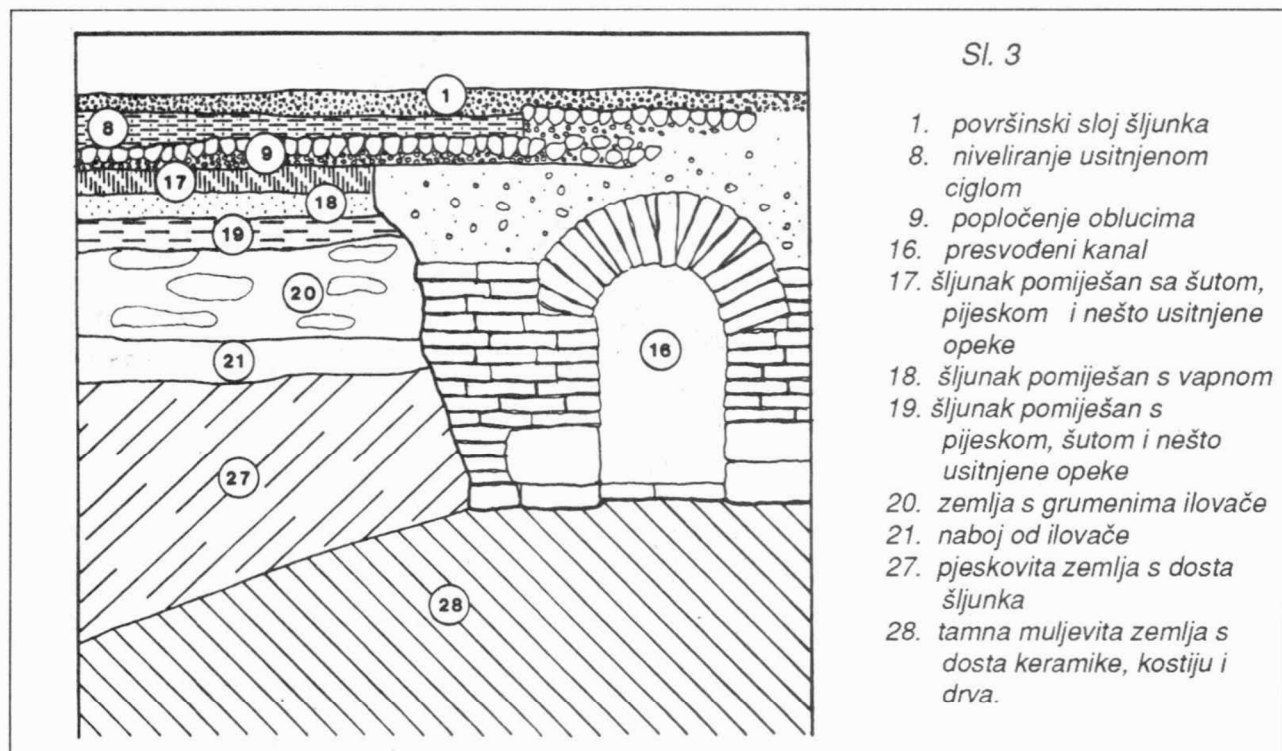

Sl. 2

Ulazni bastion peterokutne je forme, masivnih zidova koji su na nekim mjestima debeli i do 7 metara. Dužina mu je 31, a širina 27 metara. Unutrašnji prostor uzdužno je podijeljen na dva dijela približno jednake veličine, od kojih je sjeverozapadni dio dalje podijeljen na tri manje prostorije, a čitav jugoistočni dio čini kolnicu.

Kolnica povezuje unutrašnjost starog grada s prostorom izvan utvrde. Uglavnom je popločena oblucima, dok je u jednom manjem dijelu za popločenje bila korištena opeka. Središnji dio popločenja bio je cijelom svojom dužinom probijen ukopima za postavljanje instalacija (kanalizacija, PTT i električni vodovi). Uz ove recentne proboje proteže se stariji kanal zidan od opeke i lučno sveden. Služio je vjerojatno za kanalizaciju, no više nije u

upotrebi, a djelomično je i probijen spomenutim instalacijama. Kanal je ukopan do dubine 1,80 m od površine kolnice, a dimenzije presjeka unutrašnjosti su 90 x 50 cm. Donji dio stjenki kanala građen je od kamena u sekundarnoj upotrebi. Pored grubo obrađenog kamena korišteni su i neki prepoznatljivi dijelovi arhitekture. Najatraktivniji među njima je svakako komad od bijelog mramora profilirane baze iznad koje se nalazi reljefna kompozicija u čijem centru je prikaz ženske glave postavljen između dvije volute sa akantusovim lišćem (slika 1). Dužina mu je 1 metar, a sama kompozicija ukazuje na formu zabata, što ujedno sugerira i njegov mogući položaj, odnosno funkciju. Pored toga pronađena su još dva profilirana kamena. Veći (slika 2) dugačak je 95 cm i zaobljen, pa se vjerojatno

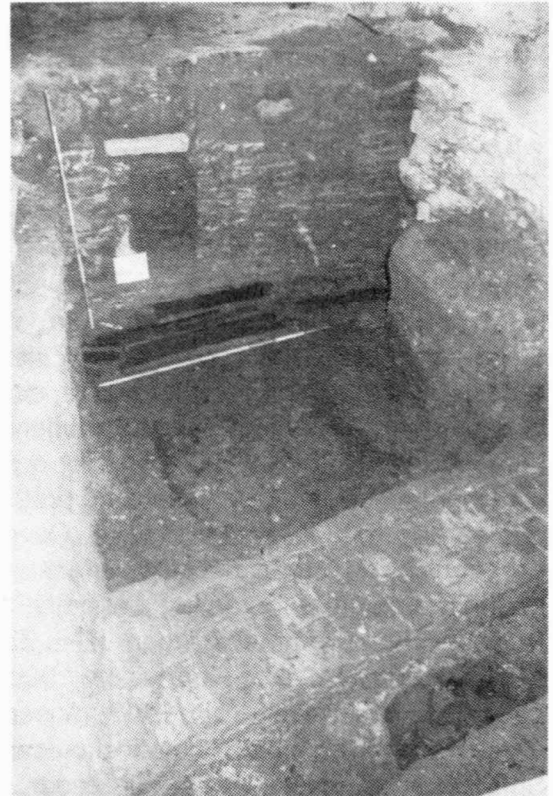

Sl. 3

1. površinski sloj šljunka
8. niveliranje usitnjenom ciglom
9. popločenje oblucima
16. presvođeni kanal
17. šljunak pomiješan sa šutom, pijeskom i nešto usitnjene opeke
18. šljunak pomiješan s vapnom
19. šljunak pomiješan s pijeskom, šutom i nešto usitnjene opeke
20. zemlja s grumenima ilovače
21. naboj od ilovače
27. pjeskovita zemlja s dosta šljunka
28. tamna muljevita zemlja s dosta keramike, kostiju i drva.

*Sl. 5 Profilirani kamen pronađen
prilikom rušenja kanala*

Sl. 4 Ostaci arhitekture

radi o dijelu prekinutog polukružnog zabata, dok je manji ravan, dužine 65 cm.

Ispod nivoa kolnice do otprilike jedan metar dubine niže se nekoliko slojeva niveliranja šljunkom pomiješanim sa zemljom, šutom i zemljom s primjesama ilovače. Na toj se dubini pojavljuje naboj od žute ilovače, debljine 10 - 20 cm, koji je u svojem sjeveroistočnom dijelu izgoren. Ispod njega, nakon jednog gotovo sterilnog sloja, na dubini od oko 2 metra od površine kolnice pojavljuje se sloj tamne zemlje s dosta kasnosrednjovjekovne keramike, životinjskih kostiju i komadića drva.

U tom sloju pronađeni su ostaci arhitekture. U jugozapadnom dijelu kolnice nalaze se dva zida od opeke smjera jugoistok - sjeverozapad. Zidovi su približno paralelni i međusobno udaljeni oko 3 metra. Potrebno je naglasiti da oni nisu ni u kakvoj vezi s postojećom arhitekturom iz šesnaestog stoljeća i kasnije. Između ova dva zida nalazi se nekoliko dobro

očuvanih dasaka širine 30 cm, dužine 1 - 1,5 metara koje se protežu u istom smjeru kao i zidovi.

Sjeveroistočno od ovih zidova pronađeni su ostaci drvene konstrukcije koju sačinjava sedam drvenih pilota promjera od 25 do 40 cm i par dasaka veće debljine. U prethodnim istraživanjima otkriven je pri površini niz rupa od pilota uz unutrašnju stranu bedema. Veći broj takvih rupa otkriven je i u jugozapadnoj prostoriji ulaznog bastiona u kojoj je do sada skinut samo površinski sloj. U ovoj fazi istraživanja još uvijek nije moguće sa sigurnošću govoriti o njihovoj međusobnoj vezi i funkciji.

Premda ova istraživanja još nisu završena, već i dosadašnji nalazi ukazuju na postojanje starije arhitekture, što nije neočekivano, jer izvori spominju Čakovec kao utvrđeni grad i prije šesnaestog stoljeća.

SADRŽAJ

MUZEOLŠKA PROBLEMATIKA

Zvonko HITREC DIDAKTIČKO - METODIČKO OSMIŠLJAVANJE MUZEJSKE PREZENTACIJE	3
Anita ŠESTANJ - PERIĆ UPORABA RADNIH LISTIĆA UZ IZLOŽBE U VARAŽDINSKOME MUZEJU	5
Marina ŠIMEK MALA MUZEJSKA UČIONICA	6

ARHEOLOGIJA

Marijan BILIĆ ZBIRKA GRČKOG NOVCA IZ GRADSKOG MUZEJA VARAŽDIN	11
Ana BOBOVEC GRAD MOSLAVINA U SVJETLU DOSADAŠNJIH ARHEOLOŠKIH ISTRAŽIVANJA	17
Tatjana LOLIĆ, Amelio VEKIĆ, Slobodan OLIĆ IZVJEŠTAJ O ARHEOLOŠKIM ISKOPAVANJIMA U ČAKOVCU PROVEDENIM 1992. GOD. NA LOKALITETU STARI GRAD	21
Zorko MARKOVIĆ OSVRT NA NEKOLIKO NOVIH PRILOGA POZNAVANJU HRVATSKOG SREDNJOVJEKOVLJA (1990-1992. god)	24
Zorko MARKOVIĆ NEKOLIKO ZANIMLJIVIH ARHEOLOŠKIH NALAZA IZ KOPRIVNIČKE PODRAVINE	26
Marina ŠIMEK KASNOSREDNJEVJEKOVNI NALAZ IZ LUDBREGA	30
Vjekoslav ŠTRK ARHEOLOŠKA ISTRAŽIVANJA POVIJESNE URBANE CJELINE ČAZME U 1992. GODINI	35
Josip VIDOVIĆ NASTAVAK SUSTAVNIH ARHEOLOŠKIH ISTRAŽIVANJA U ŠENKOVCU	41

ETNOLOGIJA

Marija BORKO NEKOLIKO MEDIMURSKIH DJEČJIH IGARA	44
Melita ĐANIĆ OSNOVANA " DRUŽINA " ČUVARI TRADICIJA HRVATSKIH OBITELJSKIH ZADRUGA	45
Slavica MOSLAVAC GLAZBENA FOLKLORNA BAŠTINA MOSLAVINE	46
Slavica MOSLAVAC USKRSNI OBIČAJI ČEHA I SLOVAKA U MEDURIČU	50

KULTURNA POVIJEST

Zdenko BALOG SJEVERNI PORTAL TRAKOŠĆANSKE CRKVE	53
Dražen KOVAČEVIĆ FRANJEVAČKI SAMOSTAN U PODGRADU	56
Lidija PLAVEC BIDERMAJER NAMJEŠTAJ NA PRIMJERIMA IZ FUNDUSA MMČ	58
Mladen MEDAR PRILOG POZNAVANJU GRADEVNE DJELATNOSTI U BJELOVARU	61
Magdalena LONČARIĆ O JEDNOM ŠALJIVOM GLASILU U FUNDUSU POVIJESNOG ODJELA GRADSKOG MUZEJA VARAŽDIN	63

POVIJEST

Božidar GERIĆ 1. IZVORI ZA POVIJEST BJELOVARA I BJELOVARSKOG KRAJA	66
Stjepan HAJDUK OTKRIĆE PRVE POGODBE O BARBIRENJU	71

Zoran HOMEN PRAVILNIK ZA BLUDILIŠTA U GRADU KRIŽEVCU IZ 1913. GODINE	73
Franjo HORVATIĆ GRBOVNIK ŽITELJA GRADA KOPRIVNICE	75
Goran JAKOVLJEVIĆ POLAGANJE UČITELJSKE PRISEGE U BJELOVARSKOJ GIMNAZIJI POČETKOM STOLJEĆA	77
Vladimir KALŠAN PRILOG ZA POVIJEST VINOGRADARSTVA U MEDIMURJU	79
Marjan KATUŠIĆ NARODNI POKRET 1903. GODINE U ZAPREŠIĆU (uz 90.obljetnicu)	81
Magdalena LONČARIĆ ZASTAVE ŽUPANIJE VARAŽDINSKE U GRADSKOM MUZEJU VARAŽDIN	84
Slavica MOSLAVAC ET KOTTYNA DENIQUE INSIGNE SUUM PROFECIT (I Kutina je naposljetku dobila svoj počasni znak)	87
Ljerka PERČI DOZVOLA ZA FOTOGRAFIRANJE IZ 1914. GODINE	88
Hrvoje PETRIĆ DELEKOVEC U SREDNJEM VIJEKU	90
Antun STIŠČAK TATARI SU PUSTOŠILI HRVATSKOM PRIJE 750. GODINA	93
Mladen NADU NASELJA I SELA SESVETSKOG PRIGORJA U SREDNJEM VIJEKU (II) (13 — 16. stoljeće)	95

PRIKAZI I ČLANCI

Ljerka ALBUS PRVI SEMINAR DRUŠTVA FOLKLORISTA	102
Antica BREGOVIĆ Prirodoslovna mapa "IZ ALBUMA FRANJE PL. KOŠĆECA "	103
Melita ĐANIĆ OBILJEŽAVANJE 740 - OBLJETNICE SLOBODNOG I KRALJEVSKOG GRADA KRIŽEVCI KROZ PROGRAM GRADSKOG MUZEJA I LIKOVNE GALERIJE	105
Miroslav KLEMM IZLOŽBA CRKVENE UMJETNOSTI I BAŠTINE NOVOMAROFSKOGA KRAJA	109
Nada MATIJAŠKO UZ DESETU GODIŠNJICU PODRAVKINOG MUZEJA PREHRANE	110
Martin MATIŠIN GODIŠNJAK ZAVIČAJNOG MUZEJA VIRJE	112
Mladen MEDAR ECOVAST O OČUVANJU ARHITEKTONSKOG NASLJEDA	113
Ljerka PERČI POSJETITELJ IZ ARGENTINE	115
Smiljana PETR-MARČEC IZLOŽBA "ZRINSKI U MEDIMURJU"	116
Hrvoje PETRIĆ "PODRAVSKI ZBORNIK" 1992.	116
Anita ŠESTANJ-PERIĆ PRIZNANJE UHTA-e GRADSKOM MUZEJU VARAŽDIN	117
Josip ŠTIMAC MUZEJI HRVATSKOG ZAGORJA U NOVOM USTROJSTVU	118
Gordana KOVAČIĆ IN MEMORIAM IVANU GENERALIĆU	119

DJELATNOST MUZEJA I MUZEALACA

IZLOŽBE (1992)	121
AKCIJE (1992)	124
IZDAVAČKA DJELATNOST MUZEJA (1992)	127
PUBLICISTIČKA DJELATNOST MUZEALACA (1992)	129

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

Bjelovar, Čakovec, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kumrovec, Kutina, Sesvete, Sveti Ivan Zelina, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske Toplice, Veliki Tabor, Virje.

Broj 16 / 1993.

Godina XVI

Uređivački odbor:

Antica Bregović (GMV), Erika Nađ—Jerković (MMČ), Vladimir Kalšan (MMČ), Lidija Plavec (MMČ), Smiljana Petr—Marčec (MMČ), Josip Vidović (MMČ)

Tehnička redakcija u Muzeju Međimurja Čakovec:
Vladimir Kalšan, Erika Nađ-Jerković, Josip Vidović

Nakladnik:

Muzejsko društvo sjeverozapadne Hrvatske

Za nakladnika:

Zoran Homen

Grafička priprema:

»DTP STUDIO« KRIŽEVCI

Nikola Žulj

Tisak:

»GRATA« Bjelovar

Naklada: 650 primjeraka

ISSN 0350 - 9370

»Muzejski vjesnik« izlazi jedamput godišnje.

Rukopisi se ne honoriraju i ne vraćaju.

Za sadržaj i lekturu tekstova odgovorni su autori.

»Muzejski vjesnik« solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske